

Nieuw in het Belgisch verpleegkundig professioneel landschap: de Belgische Vereniging Verpleegkundig Specialisten (BVVS)

Lieve Goossens, Ann Van Hecke, Stefanie Decock, Annelies Courtens, Ellen De Wandeler, Elsie Decoene, in samenwerking met het BVVS-bestuur

De Belgische Vereniging Verpleegkundig Specialisten (BVVS) werd in januari 2016 opgericht. Verpleegkundig specialisten (VS) zijn reeds 25 jaar werkzaam in verschillende zorgsectoren in Vlaanderen. De laatste jaren stijgt het aantal in Vlaanderen. In het Franstalig landsdeel verloopt de doorstart moeizamer. Tegelijkertijd zien we ook het aantal gespecialiseerde verpleegkundigen (verpleegkundigen die een specialisatie-opleiding gevolgd hebben na hun bachelor of HBO5-opleiding verpleegkunde. Een gespecialiseerde verpleegkundige is werkzaam in een specifiek klinisch zorgdomein) en verpleegkundig consulenten (bachelorverpleegkundige met een bijkomende specialisatie-opleiding, werkzaam in een specifiek klinisch zorgdomein gesitueerd binnen een afdeling/team of afdelingsoverschrijdend en/of organisatiebreed. Als verpleegkundig expert verleent de verpleegkundig consulent adviezen aan patiënten en familie en zorgverleners, werkt mee aan verbeterprojecten en geeft opleidingen binnen het specialisatiedomein) toenemen binnen alle mogelijke sectoren waar verpleegkundigen tewerkgesteld zijn. Dit is het resultaat van complexere verpleegkundige zorg binnen alle klinische domeinen en een toenemende professionalisering. Het aantal patiënten in chronische zorg stijgt en het verpleegkundig luik van de opvolgzorg heeft hierbij een substantieel aandeel. Bovendien is de patiënt minder lang opgenomen in het ziekenhuis en gebeurt de behandeling in dagziekenhuizen, waardoor een groot aantal patiënten snel na de behandeling of de postoperatieve periode thuis is. De voorbereiding van de patiënt op die zorg thuis en het

contact met eerstelijnszorgverleners is cruciaal. De coördinatie met de gezondheidszorgbeoefenaars in de thuiszorg is fundamenteel voor het slagen van deze evolutie. De VS-functie is gegroeid vanuit deze evoluties en fungeert als een pionier voor een aantal van de nieuwe concepten die ontwikkeld werden naar aanleiding van de KB78-hervorming. Het is namelijk duidelijk dat de VS zorgt voor voldoende competenties in de eigen klinische specialisatie zodat de zorg autonoom en in multiprofessioneel overleg kan worden uitgeoefend met oog voor zowel de nood van de patiënt als diens naasten.

Rol van de verpleegkundig specialist

De VS fungeert binnen een complex zorgdomein niet alleen als klinisch expert, maar zorgt ook voor het beantwoorden van zorgvragen die verder gaan dan de reguliere gespecialiseerde zorg. Het gaat hierbij over 1) *expansion*, of een uitbreiding van die geleverde zorg, en tegelijkertijd ook een inzet op 2) *advancement* en innovatie. De uitbreiding van de verpleegkundige zorg betekent het “meer doen dan de reguliere zorg”. De VS speelt in op de medische evolutie door ook de verpleegkundige zorg verder te ontwikkelen. Door het zich eigen maken van specifieke handelingen en competenties die aanleunen bij andere professies legitimeert de VS zijn of haar autonome rol. Deze specifieke zorg kan een aanvulling zijn op de medische behandeling zoals het motivationeel interview in de opvolging van chronische patiënten. In dit geval is de specifieke verpleegkundige zorg complementair met de medische zorg. Maar het

kan ook zijn dat de VS medische handelingen gedeeltelijk of volledig overneemt, zoals het interpreteren van bloedresultaten, het uitvoeren van een klinisch onderzoek, het lezen van radiografieën, het herstellen van getunnelde katheters, enzovoort. In het geval dat bepaalde medische handelingen worden overgenomen, spreekt men van substitutie: de verpleegkundige vervangt als het ware de arts voor een deelaspect van de zorg. Voor de VS in Vlaanderen zien we dat de uitbreiding van de geleverde zorg zowel wordt geleverd in complementariteit met als ter substitutie van de arts. In Nederland was het tekort aan artsen, anders dan in België, de drijfveer voor de inzet van de VS. Daarom wordt de Nederlandse VS meestal ingeschakeld ter substitutie van de arts. In België willen we, vanuit de BVVS, vooral inzetten op de complementariteit tussen de VS en de arts.

Naast voorbereiding van de reguliere zorg wordt de VS gekenmerkt door *advancement* in de zorg. Dit is een integratie van zowel theoretische als praktische kennis, gecombineerd met het toepassen en het uitdragen van *evidence-based practice*, om te komen tot innovatie. Dit is echter enkel te verwachten als de VS ook sterk is in leiderschap. Het *advancement* weerspiegelt zich onder andere in 1) de opvolging van klinische en psychosociale uitkomsten, 2) het leiden van multiprofessioneel overleg, 3) het bevorderen van de transmurale communicatie en 4) de verdere ontwikkeling van de verpleegkundige zorg op een *evidence-based* wijze samen met de andere gezondheidszorgbeoefenaars. Bovendien zorgt de VS voor het doorgeven van de verzamelde kennis aan collega's en gaat ken-

nistekorten in de verpleegkundige zorg signaleren, remediëren of zelf wetenschappelijk onderzoeken.

De realiteit anno 2017 is dat de verpleegkundige professie op een keerpunt staat in de geschiedenis. De VS is gegroeid vanuit veranderende patiëntennoden, nieuwe medische specialiteiten of veranderingen in de invulling van de activiteiten van gezondheidszorgbeoefenaars. Er zijn mogelijkheden voor verpleegkundigen om zich verder klinisch te specialiseren en een centrale rol op te nemen in de geïntegreerde patiëntenzorg. De gedegen voorbereiding hierop vanuit een academische masteropleiding zorgt ervoor dat de VS de opgedane kennis integreert en een leiderschapsrol opneemt.

Toekomstgericht zal de BVVS een grote rol blijven opnemen in het opvolgen en uittekenen van de verdere ontwikkeling en implementatie van de VS in de gezondheidszorg.

De BVVS zal als gesprekspartner van de regulerende overheid voorbereidend werk verrichten inzake:

1. De definiëring van de VS gebaseerd op het internationale Advanced Practice Nurses (APN)-model (1) en vertaling naar de Belgische context.
2. De contextbeschrijving van de VS en dan vooral de bevoegdheden, de bekwaamheden en de autonomie en daaraan gekoppeld de ontwikkeling van nationale erkende opleidingsstandaarden en de evaluatie ervan.

De BVVS zal verder vorming aanbieden aan VS, (gespecialiseerde) verpleegkundigen en verpleegkundig consulenten,

informatie voor en door VS verzamelen, als klankbord fungeren en samenwerken met opleidingsinstituten, ziekenhuizen en andere stakeholders.

De BVVS gaat de uitdaging aan om binnen de veranderende gezondheidszorgcontext de ontwikkeling van de VS te ondersteunen zowel in als buiten de verpleegkundige professie. Op die manier zal de VS kunnen zorgen voor de visie op de zorg voor morgen.

Literatuur

1. Hamric AB, Hanson CM, Tracy MF, O'Grady ET. Advanced practice nursing: an integrative approach, 5th edition. Missouri: Elsevier Saunders; 2014.

Wie kan er lid worden van de BVVS?

- Verpleegkundig specialisten
- Verpleegkundig consulenten
- Gespecialiseerde verpleegkundigen
- Verpleegkundigen
- Studenten verpleegkunde

Word nu lid en betaal 45 euro voor 2018 (studenten verpleegkunde 15 euro).

Meer informatie: <http://www.bvvs.be/>
Of scan onderstaande QR code op je smartphone

Over de auteurs

Lieve Goossens werkt bij het Competentiecentrum Verpleegkunde UZ Leuven, Leuven, en is voorzitter van de BVVS.

Prof. dr. Ann Van Hecke werkt bij het Universitair Centrum voor Verpleegkunde en Vroedkunde, Universiteit Gent, Faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen, Vakgroep Maatschappelijke Gezondheidskunde, Gent.

Stefanie Decock werkt als verpleegkundig specialist bij de Pijnkliniek, AZ Groeninge, Kortrijk.

Annelies Courtens is werkzaam als verpleegkundig specialist in het Oncologisch Centrum, AZ Groeninge, Kortrijk.

Ellen De Wandeler is coördinator van de NVKVV (beroepsorganisatie voor verpleegkundigen en verpleeg- en ziekenhuisassistenten), Brussel.

Elsie Decoene werkt als verpleegkundig specialist in het Oncologisch Centrum, Universitair Ziekenhuis Gent, en is ondervoorzitter van de BVVS,

Correspondentieadres: bvvs.abipa@gmail.com

stopper 175 x 85